

Kronika 2010

Charakteristika roka:

Ďalší kalendárny rok nám uplynul a stal sa kúskom histórie. Jej súčasťou sa spolu s ním stávame aj my. Aký bol rok 2010 pre obec Hrašné? Niekoľko dôležitých záznamov o ňom nájdete naši nasledovníci aj v tejto kronike. V širších súvislostiach to bol rok búrlivý, nepokojný, plný zemetrasení, záplav, výbuchov sopiek, niekde aj rôznych iných nešťastí. Ekonomika Európskej únie a s ňou i slovenská ekonomika sa len veľmi pomaly spamätávala z hospodárskej krízy. V súvislosti s dejinami Hrašného to však bol rok mimoriadne významný a zároveň bohatý na spoločenské podujatia, ktoré s nimi súviseli. 20. marca sme si pripomenuli 55. výročie vzniku obce – slávnostným spoločenským podujatím v kultúrnom dome, na ktorom bola uvedená do života aj publikácia Hrašné 1955 – 2010 – História a súčasnosť. Ďalšou dôležitou udalosťou bolo 60. výročie založenia Dobrovoľného hasičského zboru. Z novínok, ktoré sa stávajú súčasťou bežného života našich obyvateľov, najdôležitejšou bolo vybudovanie a otvorenie viacúčelového ihriska, na ktoré obec získala dotáciu z Úradu vlády a otvorili sa tak nové možnosti pre športové aktivity mladej generácie. V tomto roku boli 12. júna parlamentné voľby a napokon – 27. novembra komunálne voľby. Občania dostali príležitosť zvoliť si nového starostu a celé obecné zastupiteľstvo. V zozname voličov bolo zapísaných 404 osôb. Nízka volebná účasť – len 164 občanov svedčila o tom, že neočakávajú vo vedení obce žiadne zmeny. Voliči jednomyselne potvrdili vo funkcii jediného kandidáta - súčasného starostu – 45 ročného Petra Hučka i celé Obecné zastupiteľstvo v zložení: Vladimír Stančík (zástupca starostu), Branislav Bies, Milan Šuster, Jaroslav Barančin a Dušan Pastorek. Všetci poslanci kandidovali za stranu SMER. Náhradnou kandidátkou bola Zdenka Jakubcová za SaS. Hlavným kontrolórom zostáva Kvetoslava Jurášová. Na ustanovujúcom zasadnutí nového obecného zastupiteľstva 10. decembra 2010 zložil novozvolený starosta slávnostný sľub a prevzal obecné insígnie. Sľub zložili aj novozvolení poslanci obecného zastupiteľstva.

Počasie, príroda:

Tento rok bol charakteristický vyčíňaním počasia, po celý rok bolo nestabilné, prekvapovalo nás rýchlymi zmenami. Zima, na ktorú sme v decembri 2009 márne čakali, sa začala až po 20. januári, ale stála za to. Sneh prišiel aj so závejmi, nočné mrazy až do – 15 stupňov Celzia pokračovali aj začiatkom februára. Otepľovalo sa len veľmi pomaly, prvá polovica marca bola ešte veľmi chladná, 11. marca sneh prikryl prvé rozkvitnuté snežienky. Po 19. marci už slniečko zohrialo zem a mohli sa začať prvé jarne práce. V tomto roku bola krásna jar, pôda dobre premrzla, rozsýpala sa, koncom marca a v apríli sa ľahko sialo, dobre sa sadili aj zemiaky. Krásne rozkvitli jablone, jarne mrazíky ich nepoškodili. Aj máj bol v prvej dekáde teplý a primerane daždivý. Ale v druhej to bolo horšie, v dňoch, keď bývajú „zmrznutí“ Pankrác, Servác a Bonifác prišli tentoraz „zmoknutí“ – s veľkými lejakmi, silným vetrom a chladným počasím. Z predchádzajúcich 20 a viac stupňov klesla nočná teplota až na 3 – 4 stupne Celzia. Ešte šťastie, že Hrašné (predtým Hrašný Vrch) je na kopci a ani počas najväčších lejakov nám povodne nehrozia. Takže sme to prežili bez väčších škôd, len polia boli také premokrené, že sa na ne dlho nedalo vkročiť.

Malo to vplyv aj na škodcov a choroby rastlín a drevín – šírili sa najmä plesne, zo živočíchov – obrovské množstvo slimákov. Podľa meteorológov to bol najmokrejší máj aspoň za 80 predchádzajúcich rokov. Dažde údajne priniesli až k nám mraky sopečného popola z Islandu, kde v tom období vybuchla sopka a narobila problémy i v leteckej doprave celej Európy. Nikto nevedel potvrdiť, či to bola pravá príčina, ale faktom je, že celoročná úroda bola veľmi poznačená, ovocie i zelenina zostali drobné, nekvalitné. Po lejakoch prišli júnové dni horúčav. Júl bol tiež horúci, boli až extrémne horúčavy – 36 stupňov Celzia, leto bolo však krátke, tvorilo ho len niečo vyše 20 horúcich dní, august bol už zasa chladný a jeseň prišla skoro. Úroda nás veľmi netešila, zemiaky boli drobné, nekvalitné, cibuľa tiež, jablká, hoci ich bolo veľa, boli drobné, poznačené chorobami, vhodné prevažne do kvasu. Na pálenku sa však urodilo dostatok durandzií, tým počasie neublížilo. Na jesenné práce bolo času dostatok, hoci september bol chladný, veterný a október len o málo krajší. Predĺžením babieho leta bol pomerne teplý november. Celkove rok 2010 hodnotili meteorológovia ako „rok vody“, bol jeden z najupršanějších za uplynulých 150 rokov. Takmer každý región Slovenska zažil väčšie či menšie záplavy, u nás to boli našťastie len „ako špongie“ nasiaknuté záhrady a trávniky. Celkove dosiahli zrážky za rok až 1000 mm, čo je dvojnásobok dlhodobého priemeru. Martin na bielom koni neprišiel, ale prvý sneh napadol 28. novembra, v prvú adventnú nedeľu. Na Barboru už bolo nasnežené, prišlo pekné zimné počasie. Hoci sa pár dní pred Vianocami sneh roztopil a Štedrý deň bol na blate a s dažďom, hneď na prvý sviatok vianočný sa ochladilo a napadol krásny nový sneh. Mrazy sa zosilňovali až pod – 10 stupňov a ukážková zima nám vydržala až do Nového roku.

Štatistika:

V roku 2010 malo Hrašné na trvalom pobyte 465 obyvateľov, pokračoval teda nepriaznivý vývoj v reprodukcii obyvateľstva. Sľubné omladenie nám naznačuje počet novonarodených detí, sú to: Adrián Cigánek, Konstantín Fábry, Kristína Malková, Oliver Papp a Nina Švancarová. Negatívne sa aj v tomto roku prejavil vysoký vekový priemer obyvateľov – zomrelo 9 občanov: Anna Bunčiaková, nar. 1923, Anna Feriancová, nar. 1925, Anna Hučková, nar. 1934, Anna Matejáková, nar. 1919, Emília Otrubová, nar. 1926, Katarína Poláková, nar. 1925, Zuzana Štefíková, nar. 1925, Michal Tomiš, nar. 1922 a z mladších Miroslav Staňa, nar. 1957. Keďže veľký počet občanov Hrašného tvoria dôchodcovia, miera nezamestnanosti je u nás nízka - len 5%.

Hospodárenie:

Na rok 2010 bol plánovaný rozpočet obce: príjmy 218 980 € a rovnako aj výdavky. Na 42. zasadnutí obecného zastupiteľstva v októbri 2010 bol rozpočet upravený, využitá bola časť rezervného fondu. Po tejto zmene tvorili príjmy: 284 130 € a výdavky: 276 340 €. Najvýznamnejšou firmou v obci zostáva Herbex s.r.o Hrašné, ktorej sa aj v tomto roku napriek doznievajúcej hospodárskej kríze darilo. Ani príliš mokré počasie bylinkám neublížilo a tak firma Herbex dobre prosperovala. Rozšíril sa export výrobkov najmä do Čiech a do Maďarska, s nimi sa do sveta dostáva aj dobré meno našej obce. Ako každý rok, aj teraz Herbex rozšíril aj sortiment čajov

a výrobcovia inovovali ich dizajn. Medzi nové výrobky patrí v tomto roku urologický čaj s brusnicami a inovované nápoje FIT Line drik s inulínom.

Najbližším centrom poľnohospodárskej výroby v našom okolí je Poľnohospodárske družstvo Stará Turá.

Život v obci:

Významným dňom v živote obce bol tohtoročný 20. marec, keď sme si pripomenuli 55. výročie existencie Hrašného ako samostatnej obce. Vtedy sa osada Hrašný Vrch, ktorá dovtedy patrila do spádovej obce Kostolné oddelila a spolu s okolitými osadami: Hodulov Vrch, Žadovec, U Hučkov, U Rumankov, U Taranov, Polákov Vrch, U Štefíkov, U Tomišov, U Malkov, U Feriancov, U Vravišov, U Zábojnikov, U Biesov, U Václavkov, Bánov a Vajzovec vytvorili novú obec Hrašné. V deň svojho vzniku mala obec 981 obyvateľov, teda dvojnásobne viac než dnes.

Podobný problém – znižovanie počtu obyvateľov majú i iné obce, o to viac je potrebná aktivita združovania obcí do väčších skupín, aby sa zlepšili možnosti financovania ich rozvoja a tiež propagácie a podpory turistického ruchu. V roku 2010 bolo Hrašné súčasťou Združenia obcí Kopaničiarskeho regiónu Veľká Javorina – Bradlo, ktoré sa rozkladá na území 23 obcí s rozlohou 462 km štvorcových. Žije v nich spolu asi 43 000 obyvateľov. Územie je prevažne v priestore Myjavskej pahorkatiny, na severe v oblasti Bielych Karpát na juhovýchode sú Malé Karpaty a na východe Považské Podolie. Je to územie s rozptýleným kopaničiarskym osídlením. Z podnetu tohto združenia vzniklo Občianske združenie Kopaničiarsky región Miestna akčná skupina (MAS). Jeho účelom je hľadať možnosti financovania rozvoja pomocou prístupu LEADER v rámci Programu rozvoja vidieka Slovenskej republiky. Vydáva tiež časopis Spravodaj.

Kopaničiarsky a hornácky región vydal v rámci programu cezhraničnej spolupráce s podporou Európskeho fondu pre regionálny rozvoj mapu turistických zaujímavostí a tiež publikáciu Kopaničiarsky Myjavský, podbradlanský a hornácky región – nádherná príroda, agroturizmus, cykloturistika, osobnosti, história, folklór, tradície, remeslá. Združenie miest a obcí myjavského regiónu vzniklo s cieľom presadzovať postavenie a práva miest a obcí myjavského okresu. Je v ňom združených 15 obcí (jednou z nich je Hrašné) a dve mestá – Myjava a Brezová.

V apríli navštívila našu obec 65 členná skupina mladých ľudí z európskych univerzít štrnástich štátov EU, medzi ktoré patrí aj nitrianska univerzita. Myjavskú oblasť navštívili v rámci výmenného pobytu z programu eurofondov Erasmus a zaujímali sa o výrobný program Herbexu.

V minulosti mala naša obec veľmi dobré meno aj medzi chovateľmi domácich zvierat, často vyhrávali v súťažiach v chove sliepok, zajacov i holubov. V tomto roku dali o sebe vedieť naši chovatelia na Oblastnej chovateľskej výstave, ktorá bola súčasťou jarmoku v Novom meste nad Váhom 17.- 19. septembra. Štefan Štefík a Mgr. Pavol Hučko získali ocenenie v chove holubov - hrvoliakov.

Budovanie obce:

Budovanie v našej obci úspešne pokračovalo, hoci nie takým tempom ako obecné zastupiteľstvo Hrašného plánovalo. Granty z Fondov regionálneho rozvoja EU obec v tomto roku napriek veľkej snahe starostu a pripraveným kvalitným projektom

nedostala. Išlo najmä o projekt Vybudovanie zberného dvora Hodulov Vrch, na ktorý obec žiadala nenávratný finančný príspevok v rámci Operačného programu Životné prostredie a o Zberný dvor separovaného odpadu v obci Hrašné. Pozemky na účel zberného dvora Hodulov Vrch, z ktorých ½ vlastní Kostolné však obec vysporiadala výhodným prenájmom na 10 rokov. Nevýhodou pri získavaní finančných dotácií je najmä nízky počet obyvateľov obce a v tomto roku to spôsobila tiež urgentná finančná pomoc povodňami zasiahnutým obciam, na ktorú bolo potrebné presunúť finančné zdroje. Plánované úpravy parku pri kultúrnom dome sa začali, ani na tento účel však obec prisľúbené financie nedostala. Tak isto projekt vybudovania čističky odpadových vôd a kanalizácie nateraz nie je možné z finančných dôvodov uskutočniť. Z ušetrených obecných peňazí sa zrealizovala výmena okien na obecnom úrade a materskej škole za plastové, keďže pôvodné okná boli už vo veľmi zlom stave. Bola to investícia za 6538 €. Podarilo sa tiež úspešne opraviť ďalšie miestne cesty – na Hodulovom Vrchu, U Malkov – smerom na Černochovej Vrch, časť cesty U Štefíkov, príjazdovú cestu na futbalové ihrisko, asfaltový chodník vedľa ihriska a tiež parkovisko pri ihrisku. Na opravy ciest obec vybrala firmu Cesty Nitra a.s. s najnižšou cenovou ponukou – 72 815 €. Okrem multifunkčného ihriska bolo v tomto roku vybudované aj zariadenie na podporu rodinného futbalu - detský areál s hradom na skákanie, hojdačkami, preliezkami, na ktoré obec získala financie – dotáciu 3000 € od Západoslovenskej energetiky, a.s., člena skupiny E.ON. Obnovené sú autobusové zastávky, opravený múr a schody na cintoríne. Obec kúpila nové pracovné uniformy pre hasičov DHZ, v obci sa úspešne rozširuje internetové pripojenie domácností. Na opravu strechy kostola v Kostolnom prispelo Hrašné sumou 100€. Ďalší finančný príspevok – dotácia smerovala pre Slovenský rybársky zväz Stará Turá na činnosť rybárskej mládeže a športového rybolovu. Ostatné projekty – rekonštrukcia kultúrneho domu, zberný dvor, stavba bytových domov a odkanalizovanie obce sa presúvajú do (snáď) finančne priaznivejšej budúcnosti.

Zo súkromných stavieb je potrebné spomenúť budúcu pálenicu - budova vyrástla pri ceste do osady Žadovec oproti bývalému JRD a v budúcej sezóne má jej majiteľ Ing. Martin Potúček v pláne rozbehnúť jej činnosť.

Školstvo a služby:

Jediným školským zariadením obce zostáva aj naďalej Materská škola Hrašné, v súčasnosti ju navštevuje 14 detí. Predpokladá sa však priaznivý vývoj – počet detí v obci sa mierne zvyšuje. Riaditeľkou MŠ je Lýdia Rapantová, učiteľkou na čiastočný úväzok Monika Hučková.

V administratíve obecného úradu naďalej pracujú: samostatná referentka Elena Malková a administratívna pracovníčka Monika Hučková. Obecný úrad v tomto roku zamestnal 3 pracovníkov na práce v obci, čo sa prejavilo na vzhľade obecných priestorov – čistejších chodníkoch okolo cesty, vykosenom cintoríne, ale aj pokosených trávnatých dvoroch a záhradách starších osamelých obyvateľiek obce, ktorým už nemá kto pomôcť.

Sociálne služby v obci zabezpečuje opatrovatel'ka zdravotne odkázaných občanov Zdenka Pražienková. V Hrašnom naďalej spoľahlivo funguje poštový úrad, kde možno kúpiť aj noviny a časopisy.

Zásobovanie obyvateľov základnými potravinami zabezpečovala aj v tomto roku predajňa COOP Jednota, v nezmenenej podobe zostáva tiež miestne Pohostinstvo.

Niektoré ceny základných potravín v predajni Jednota Hrašné: mlieko 1 liter 3,5 % 0.69 €, mlieko polotučné vo vrecúšku 0.55 €, tvaroh tučný hrudkovitý 250 g – 0. 62 €, kyslá smotana 250 ml 0.55 €, múka pšeničná 1 kg 0.28 €, chlieb pšenično – ražný 800 gr. bziňský 1. 09 €, rožok pšeničný 50 g 0.07 €, kuracie filé 1kg 6. 54 €, kuracie stehná 5.89 € za 1 kg, maslo COOP 100 g 0.63 €, šunka bravčová 4 € za 1 kg, slanina udená 4€ za 1kg, 1 vajce 0.13 €, minerálna voda Mitická 0. 06 €, pivo Topvar 0.49 €.

V Hrašnom a tiež na Hodulovom Vrchu stále pôsobia obecné knižnice, hoci v súčasnosti už nie je príliš veľký záujem o vypožičiavanie a čítanie kníh. Ročne pribúda približne 5 titulov, prevažne populárnych románov pre ženy. Knižnica v Hrašnom má v evidencii približne 1000 kníh a na Hodulovom Vrchu asi 500.

Šport

Multifunkčné ihrisko bolo dokončené koncom mája, v nasledujúcich mesiacoch sa zlepšili aj podmienky pre hravé športovanie najmladších obyvateľov obce – vybudovaním areálu pre rodinný futbal. Ťažiskom športového života v našej obci však už tradične zostáva futbal, v tabuľke II. trieda – juh sa pohybovali naši športovci na 5. – 10. mieste, v konečnej tabuľke koncom júna skončili na 10. mieste, koncom septembra na 8. mieste. Horšie výsledky spôsobovalo časté početné oslabenie mužstva. Vo futbalovom turnaji Starosta Cup v Kostolnom 17. júla sa TJ Slovan Hrašné umiestnil na 2. mieste.

Obecné zastupiteľstvo schválilo na činnosť futbalového oddielu na rok 2010 dotáciu 2.656 eur.

Kultúrne a spoločenské podujatia

Spoločenský život v obci sa odohráva predovšetkým v budove kultúrneho domu a podpora kultúry je v súčasnosti dôležitým predmetom činnosti Jednoty dôchodcov v Hrašnom, ktorá aktívne pôsobí pod vedením predsedníčky Emílie Malkovej. Členky Jednoty dôchodcov pomáhali aj pri organizácii niektorých väčších obecných podujatí. Okrem slávnostného zhromaždenia s občanmi k 55. výročiu vzniku obce Hrašné, kde bola predstavená aj publikácia Hrašné – história a súčasnosť sme v tomto roku zaznamenali ešte niekoľko väčších spoločenských podujatí. V posledných aprílových dňoch sa stavali tradičné máje v Hrašnom i na Hodulovom Vrchu. 25. júna bolo stretnutie s jubilantmi, ktorí v roku 2010 oslávili 60, 65,70, 75, 80 a viac rokov, spolu to bolo 66 občanov. Obec v tejto súvislosti prispela sumou 5 euro na osobu. Slávnostné podujatie k 60. výročiu vzniku Dobrovoľného hasičského zboru 4. júla 2010 bolo spojené s pohárovou hasičskou súťažou, s programom pre deti a ocenením zaslúžilých členov. 8. októbra bolo v kultúrnom dome tradičné posedenie ku Dňu úcty k starším, obecné zastupiteľstvo ho organizovalo spolu s Jednotou dôchodcov, ktorá mala zároveň výročnú schôdzu. Bolo to ďalšie veľmi pekné spoločenské podujatie, o kultúrny program sa postarala folklórna skupina dievčat – Turančatá a mladý muzikant – akordeónista.

O podujatiach v obci priniesol viackrát počas roka zaujímavé reportáže a fotografie aj regionálny týždenník Kopaničiar - Expres.

Pri spracovávaní konceptu kroniky obce boli použité štatistické údaje obecného úradu, záverečný účet obce za rok 2010 a zápisnice obecného zastupiteľstva.

Kronikársky záznam bol prerokovaný a schválený obecným zastupiteľstvom uznesením č.31, dňa 28. 4. 2011.

Vznesené doplnky a pripomienky boli do kronikárskeho záznamu dopracované.

Mgr. Marta Balážová
kronikárka obce

Peter Hučko
starosta obce